

ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-21

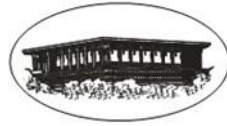
סימוכין: 00303719
ירושלים, י"ד בשבט, התשע"ט
20 ינואר 2019

הודעת דובר ועדת הבחירות המרכזית בעניין עתירתו של עו"ד שחר בן מאיר נגד שר החינוך

יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-21, המשנה לנשיאת בית המשפט העליון, השופט חנן מלצר (להלן: יו"ר הוועדה), קיבל את עתירתו של עו"ד שחר בן-מאיר נגד שר החינוך, נפתלי בנט, סיעת הבית היהודי, משרד החינוך, והיועץ המשפטי לממשלה והוציא צו מניעה המורה למשיבים לחדול מפרסום תשדיר מטעם משרד החינוך שעניינו במגמת צמצום שחלה, לכאורה, במספר התלמידים בכיתות הלימוד בישראל, בשנות כהונתו של השר בנט, זאת לאחר שנמצא כי התכלית העיקרית שביסוד התשדיר הייתה ביצוע תעמולה במימון כספי ציבור האסורה לפי חוק. התשדיר הופץ באמצעי התקשורת השונים, לרבות ברשת האינטרנט, תוך הפניות לקישורים נוספים שהופיעו בתוך התשדיר וכן קישורים אחרים באתר האינטרנט של משרד החינוך שהפנו לתשדיר, וקשרו את שר החינוך עם הנתונים המצוינים בו. צו המניעה שהוצא כלל גם את הסרת אותן הפניות מכל פרסום באינטרנט.

במסגרת העתירה נטען כי התשדיר רצוף נתונים לא מדויקים וחלקיים, בנוגע לצפיפות כיתות הלימוד בישראל והשינוי שחל בעניין זה במרוצת השנים האחרונות. בהקשר זה נטען כי מסירת המידע באופן בו הוצג בתשדיר ובהפניות, על רקע מכלול הנסיבות והמאפיינים העולים מאופי הפרסום, מעלה כי התשדיר וההפניות אליו מהווים תעמולת בחירות במימון נכסי ציבור, האסורה לפי סעיף 2א לחוק דרכי תעמולה. כמו כן נטען בעתירה, כי התפארות זו בהישגי משרד החינוך לא נשאה נופך אינפורמטיבי שהצדיק את פרסומה, שכן אין בפרסום מסוג זה כדי להעניק למתעניין מידע שימושי ורלוונטי בנוגע לשירותים להם הוא זכאי ממשרד החינוך. לפיכך, העותר ביקש להוציא צו מניעה המורה למשיבים לחדול מפרסום התשדיר, וכל הפניה אליו באתר משרד החינוך, שם כונתה היוזמה "מתווה בנט".

בהחלטתו, יו"ר הוועדה ציין כי העניין הנדון נוגע לשאלת האיזון בין החשש מהפרת חוק דרכי תעמולה באמצעות פגיעה בשוויון ובטוהר הבחירות לבין חובתה של הרשות הציבורית להביא

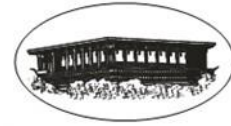
ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-21

לידיעת הציבור מידע רלבנטי, תוך שמירה על חופש הביטוי הפוליטי. בקשר לכך, יו"ר הוועדה ציין כי חוק דרכי תעמולה נועד להגן גם על הגינותן של הבחירות, כך שתימנע הטעיה אפשרית של ציבור הבוחרים, או השפעה בלתי הוגנת על הציבור. על כן, נקבע כי אי דיוק בנכונות המידע המובא בפרסום, עריכה מגמתית של נתונים מהותיים, השמטה של פרטים, אשר עשויים להשפיע על המסרים המובאים בפרסום – כל אלה עלולים אף הם להעיד על התכלית התעמולתית המונחת בבסיס הפרסום ולהעיב על ניסיונות להציגו כבעל ערך אינפורמטיבי שימושי לציבור עד כי יש בכך כדי לפגוע בשוויון החוקתי הנדרש בהליך הבחירות. עוד נקבע, כי התפשטות תופעת "חדשות הכזב" (ה-Fake news) מחייבת אף היא את הצורך כי פרסומים ממשלתיים יהיו מדויקים וחפים מכל הטיה, או נגיעה פוליטית, והיא מהווה סיבה נוספת להטלת חובה על הרשות הציבורית להיצמד לאמת ולדייק בכל פרט הנמסר מטעמה לציבור.

לנוכח עקרונות אלה נקבע כי בין מבחני העזר לבחינתה של התכלית הדומיננטית המונחת ביסוד פרסום הנעשה מכספי ציבור, יש לבחון גם את אמינות הפרסום ואת הדיוק בעובדות הנזכרות בו. לפיכך הכללתם של נתונים מגמתיים, או כאלה שאינם מדויקים, בפרסום ממשלתי עלולה להעיד על קלישות הערך האינפורמטיבי והשימושי שיש לציבור בפרסום מעין זה, ועל האפשרות כי תכליות אחרות, המונעות משיקולים תעמולתיים, עומדות למעשה מאחורי הפרסום.

בעניין הנדון בעתירה, קבע יו"ר הוועדה כי הנתונים, כפי שהוצגו בתשדיר, לא שיקפו בהכרח את מצב הדברים בדבר יישום תכנית צמצום מספר התלמידים בכיתות, וכי הקטנת כיתות הלימוד, ככל שזו אכן התרחשה בתקופה המנויה בתשדיר – לא נעשתה, על פני הדברים, בסדרי הגודל ובשיעורים המוצגים בתשדיר. יתר על כן, מגמה זו התחילה עוד קודם שנכנס השר בנט לתפקיד שר החינוך. פרסום שכזה, כך קבע יו"ר הוועדה, איננו עולה בקנה אחד עם אמות המידה שהותוו בחוק, בהלכה הפסוקה, ובהנחיות המינהל הרלבנטיות והוא גם לא הלם את עקרונות האובייקטיביות והניטרליות הנדרשים מכל רשות ממשלתית.

לנוכח ממצאים אלה ואחרים, קבע יו"ר הוועדה כי התכלית הדומיננטית בהעברת המידע באופן בו הוצגו הדברים בתשדיר ובקישורים שהפנו אליו מתוך אתר משרד החינוך – חרגה מאמות

ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-21

המיידה הנדרשות כדי להכשירה. בהינתן אופיים התעמולתי של התשדיר ושל אותן הפניות, ומכוח העובדה כי הפקתם והפצתם נעשו מכספי ציבור ותוך שימוש בנכסי ציבור – קבע יו"ר הוועדה כי התשדיר וההפניות היו בבחינת תעמולת בחירות האסורה לפי הוראות החוק.

לנוכח כל האמור קבע יו"ר הוועדה כי העתירה מתקבלת בעיקרה, כך שהתשדיר לא יפורסם שנית ולא יקודם עוד; כמו כן הוא הורה כי התשדיר וכינוי היוזמה כ"מתווה בנט" יוסרו מכל אתר אינטרנט הנמצא בשליטת המשיבים בתוך שבוע ימים מיום פרסום ההחלטה. עוד נקבע בהחלטה, כי נוכח תקדימיות העניין שנדון בעתירה לא ינקטו בעת הזו צעדים נגד שר החינוך אישית, ואולם משרד החינוך יישא בהוצאות העותר בסך 10,000 ₪.

מצ"ב ההחלטה:

[תב"כ 3/21 שחר בן מאיר נגד שר החינוך, נפתלי בנט ואח'.](#)
[החלטה בעתירה למתן צו מניעה לפי סעיפים 17 ב' ו-17 ד' לחוק הבחירות](#)
[\(דרכי תעמולה\), התשי"ט-1959, שניתנה ביום 20.1.19](#)